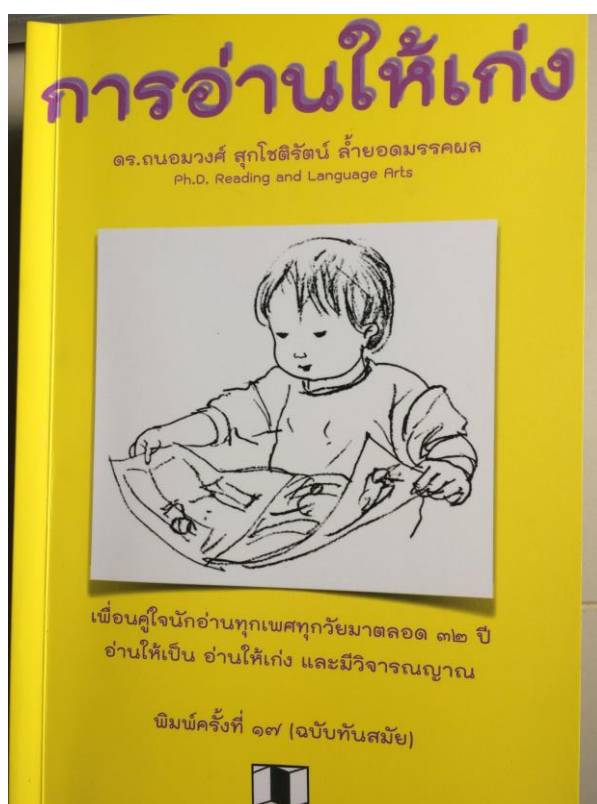

บทวิจารณ์หนังสือ
การอ่านให้เก่ง
Good Reading

วิยวุฒิ บุญลอย
Waiwoot Boonloy

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี
Department of Educational Administration, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi
Correspondings author, e-mail: waiwoot@hotmail.com, waiwoot.b@rbu.ac.th

ชื่อหนังสือ : การอ่านให้เก่ง (Good Reading)
ผู้แต่ง : ดร.นงมวงค์ สุกโชติรัตน์ ล้ายอดมรรคผล
ผู้จัดพิมพ์ : นนทบุรี : สำนักพิมพ์กระดาศา
ปีที่พิมพ์ : 2561

หนังสือเรื่อง การอ่านให้เก่ง หรือ Good Reading เล่มนี้ ดำเนินการจัดพิมพ์โดย ดร.นงมวงค์ สุกโชติรัตน์ ล้ายอดมรรคผล (สำนักพิมพ์กระดาศา) ซึ่งได้ทำการจัดพิมพ์มาแล้วทั้งสิ้นจำนวน 17 ครั้งคือ ครั้งที่ 1-2 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2529 ครั้งที่ 3 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2530 ครั้งที่ 4 จัดพิมพ์โดยกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ 50,000 เล่ม ในปี พ.ศ. 2530 ครั้งที่ 5 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2533 ครั้งที่ 6 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2535 ครั้งที่ 7 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2537 ครั้งที่ 8 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2539 ครั้งที่ 9 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2544 ครั้งที่ 10 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2547 ครั้งที่ 11 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2549 ครั้งที่ 12 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2550 ครั้งที่ 13 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2552 ครั้งที่ 14 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2552 ครั้งที่ 15 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2553 ครั้งที่

16 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2555 และครั้งที่ 17 จัดพิมพ์ในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นครั้งล่าสุดของการจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ มีจำนวนทั้งหมด 144 หน้า และจากการพิมพ์หนังสือเล่มนี้เข้าถึงจำนวน 17 ครั้งนั้นเป็นการสะท้อนถึงความต้องการของผู้อ่านที่ให้ความสนใจกับหนังสือเล่มนี้เป็นอย่างมาก ด้วยที่มาของหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนเคยเขียน “อ่านเพื่อเรียน ต้องเรียนการอ่าน” ลงพิมพ์ในคู่มือแนะวิธีการเรียน ซึ่งมีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พิมพ์แจกนักศึกษาระดับปีที่ 1 ปีการศึกษา 2526 ในโอกาสที่สมาคมการอ่านแห่งประเทศไทยมีอายุครบ 4 ปี และผู้เขียนได้เป็นเลขาธิการมาครบ 2 ปี จึงได้ใช้แนวคิดที่เคยเขียนนี้มาปรับปรุงขยายความและยกตัวอย่างให้ชัดเจนขึ้นมาอีก โดยตั้งจุดประสงค์ไว้ว่า หนังสือการอ่านให้เก่งเล่มนี้ จะมีประโยชน์ไม่เฉพาะแก่ผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่จะเหมาะแก่นักเรียนระดับมัธยม นักศึกษาทุกระดับ และผู้สนใจการอ่านโดยทั่วไปด้วย รวมถึงผู้ที่สนใจวิชาการก็ยังนำแนวทางไปปฏิบัติได้

จุดเริ่มต้นที่สำคัญคือหนังสือเล่มนี้กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศอนุญาตให้ใช้เป็นหนังสือในโรงเรียน โดยใช้เป็นคู่มือแนะแนวการอ่านสำหรับครู นักเรียน บรรณารักษ์ และประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2529 ซึ่งลงนามโดยนายพนะนอม แก้วกำเนิด รองปลัดกระทรวง ปฏิบัติราชการแทนปลัดกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น และจนถึงการพิมพ์ในปัจจุบันครั้งที่ 17 ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงด้วยการมีหน่วยส่งเสริมการอ่าน คือ โรงเรียน โรงพยาบาลบางแห่ง สมาคม มูลนิธิ ชมรม ห้องสมุดสาธารณะ ห้องสมุดเอกชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐหลายแห่งและภาคเอกชน รวมถึงบุคคลอีกมากที่พยายามต่อสู้กับกระแสการไม่อ่าน วิกฤตการพิมพ์และจำหน่ายหนังสือ เพื่อที่จะช่วยการพัฒนาทักษะการอ่าน สร้างนิสัยรักการอ่านของประชาชนในประเทศไทย และจากการประเมินผลโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) ที่ประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี อันเป็นวัยที่สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาบังคับ ในความฉลาดรู้ 3 ทักษะได้แก่ การอ่าน (Reading Literacy) คณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ผลลัพธ์ที่ได้ของประเทศไทยในปี 2561 นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยในการอ่าน 393 คะแนน คณิตศาสตร์ 419 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 426 คะแนน ซึ่งนอกจากจะต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ที่กำหนดไว้ในด้านการอ่าน 487 คะแนน คณิตศาสตร์ 489 คะแนน และวิทยาศาสตร์ 489 คะแนนแล้ว เมื่อเทียบกับผลลัพธ์ในปี 2558 นักเรียนไทยยังมีคะแนนด้านการอ่านลดลงถึง 16 คะแนน ส่วนด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์มีคะแนนเพิ่มขึ้น 3 คะแนน และ 4 คะแนน ตามลำดับ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2562, ออนไลน์) ดังนั้น ยิ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่าด้านการอ่านของนักเรียนในประเทศต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องการอ่านอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้มีการพัฒนาการด้านการอ่านและทักษะการอ่านมากยิ่งขึ้นต่อไป

สาระสำคัญของหนังสือการอ่านให้เก่ง ผู้เขียนได้ให้ความสำคัญของปัญหาของนักอ่านและบันไดของการอ่าน 9 ขั้น โดยได้เขียนเป็นหัวข้อย่อย ช่วยความจำไว้ในหนังสือหน้า 72 จนถึงหน้า 74 เพื่อให้ผู้อ่านได้หัวข้อย่อย ช่วยความจำและย้อนกลับไปอ่านรายละเอียดในแต่ละตอนได้อย่างเข้าใจ ในส่วนนี้จะได้อธิบายถึงบันไดของการอ่าน 9 ขั้น นั้นเป็นอย่างไร ซึ่งจะมีส่วนช่วยให้ทักษะในการอ่านหรือวิธีการอ่านนั้นดีขึ้น พอสรุปได้ดังนี้

บันไดขั้นที่ 1 มีสมองไว้คิด ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) การคิดคืออะไร 2) การคิดเพื่อถาม และ 3) ถามแล้วตอบ สำหรับในส่วนการคิดคือปัจจัยเบื้องต้นของการเข้าใจ การอ่านโดยไม่คิดก็เท่ากับการเสียเวลา เพราะหากไม่เข้าใจก็ย่อมไม่ได้ความรู้ ความคิด หรือข้อมูลไปทำต่อได้ และอีกความหมายของการคิดก็คือปฏิกิริยาของผู้อ่านต่อสารด้วยวิธีใด ๆ เช่น เห็นหรือฟัง หรือโดยทั้งสองอย่างพร้อมกัน ส่วนการถามนั้นจะช่วยให้ได้ความรู้ความคิดใหม่ ๆ ที่ไม่เคยได้จากการอ่าน ส่วนการถามแล้วตอบจะช่วยให้เพื่อนเรียนหรือผู้ร่วมกิจกรรมนั้นได้ประโยชน์

บันไดขั้นที่ 2 ทำจิตใจให้แจ่มใส ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) การสร้างสมาธิ 2) จัดแก๊ง 3) หิว - กิน ง่วง - นอน 4) อย่าอ่านบนเตียง อย่านอนอ่าน และ 5) แสงสว่างพอดี เนื่องจากสภาพแวดล้อมในแต่ละสถานที่นั้นแตกต่างกันอาจมีสิ่งรบกวนในการอ่าน การสร้างสมาธิจึงมีความจำเป็นในการอ่าน การคิดไปจดไป หรือบันทึกข้อมูลด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง นั้นเป็นวิธีหนึ่งที่ช่วยสร้างสมาธิได้ เพราะสมอง สายตา และมือ ทำงานประสานกันอย่างสม่ำเสมอ ส่วนถ้าหิวก็ควรกินอาหารก่อน พักสักครู่แล้วค่อยอ่านต่อ หากง่วงนอนอย่างที่ว่าก็ช่วยไม่ได้ก็อย่าฝืนอ่านต่อเพราะเป็นการทรมานสมองและสายตา ส่วนการอ่านหนังสือขณะที่นั่งนอนดูโทรทัศน์ การทำเช่นนี้เสียทั้งสมาธิและเสียสายตารายยิ่ง เพราะสายตาต้องปรับระยะใกล้กับ

ระยะไกลอย่างรวดเร็วตลอดเวลา สุดท้ายอย่าอ่านในที่มืดเกินไปหรือสว่างเกินไป เพราะจะส่งผลต่อสุขภาพตา ซึ่งจะทำให้ตามีอาการหนักขึ้น เช่น ตามัว วัณในลูกตาเสื่อม และเป็นต้อกระจก – ต้อหิน

บันไดขั้นที่ 3 สนใจอ่านทุกหนังสือ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) อ่านหนังสือทุกชนิด 2) สนใจอ่านเพราะอะไร และ 3) การสร้างความสนใจ ซึ่งผู้เขียนได้ให้ข้อคิดในส่วนนี้ไว้ว่า อย่าเอาแต่อ่านตำราเรียน หนังสืออ่านเพลิน หรืออ่านแต่ไลน์ เฟซบุ๊ก หรือ มือถือ หรือจดจ่ออยู่กับเรื่องประเภทเดียว ควรเปิดหูเปิดตาให้กว้างอ่านเรื่องต่าง ๆ ให้หลากหลาย เพราะจะทำให้เป็นคนที่รอบรู้และมีมุมมองที่หลากหลายมากขึ้น

บันไดขั้นที่ 4 อย่าถือ “ดิก” เป็นคัมภีร์ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) รู้ลำดับอักษร 2) เดาและใช้บริบทก่อนหาศัพท์ รู้หน้าที่ของคำ 3) เลือกความหมายที่เหมาะสม 4) เข้าใจก่อนจด 5) สอบทานความหมาย และ 6) ถามผู้รู้ เนื่องจากเมื่อเรียนในชั้นสูงขึ้น ควรเลือกซื้อและใช้พจนานุกรมที่มีรายละเอียดมากขึ้นอีก มิใช่เพียงเพื่อให้สัมผัสศัพท์หรือวลีเท่านั้น แต่ยังเพื่อพัฒนาความคิดและความสามารถทางภาษาด้วย และที่สำคัญผู้อ่านพึงมีความคิดและความสามารถพื้นฐานสำหรับการใช้พจนานุกรมให้ถูกวิธี สุดท้ายเมื่อถ้าพยายามด้วยตนเองทุกวิธีทางแล้วยังไม่ทราบความหมายของคำที่ต้องการ หรืออ่านข้อความไม่เข้าใจ ก็น่าจะถามผู้รู้เพื่อช่วยให้มีความเข้าใจได้ดีขึ้น

บันไดขั้นที่ 5 อย่าอ่านจื๊เป็นคำ ๆ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) จงอ่านเป็นหน่วยข้อความ 2) จับหนังสือให้ถูกท่า 3) กวาดสายตาทีละหน่วยข้อความ 4) อ่านรวดเร็วให้จบเรื่อง และ 5) อย่ามองข้ามคำเล็ก ๆ ดังนั้น หากอยากอ่านอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ต้องอ่านแบบกวาดสายตา หรืออ่านเป็นหน่วยข้อความ คือจะหยุดสายตาก็ต่อเมื่อได้ความหมายจากการอ่านข้อความช่วงหนึ่ง ๆ แล้ว ช่วงข้อความที่มีความหมายนั้นอาจจะสั้นเพียงคำเดียว หรืออาจจะยาวกว่าหนึ่งบรรทัดก็ได้ และผู้อ่านไม่ควรมองข้ามคำหรือข้อความเล็ก ๆ เพราะหากเผลอข้ามไปอาจอ่านได้ความหมายผิดไปคนละทางได้

บันไดขั้นที่ 6 ฝึกการจำความย่อ ๆ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) การทำเครื่องหมาย 2) สรุปแนวคิดหลัก 3) สร้างแผนภูมิ และ 4) คิดเป็น ด้วยการจำความย่อ ๆ มีความหมายว่า จำข้อความที่สั้นที่สุดแต่ครอบคลุมเนื้อหาสาระให้ได้มากที่สุด และในยุคดิจิทัล ความรู้ได้อยู่ในโทรศัพท์เคลื่อนที่ จึงทำให้วิถีชีวิตของคนได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ผู้คนจึงเลิกจำ การหาข้อมูลเรื่องใดก็หาจากในเครื่องมือต่าง ๆ อาทิเช่น สมุด หนังสือ ปฏิทิน เครื่องคิดเลข โทรศัพท์ วิทยุ ธนาคร และโทรศัพท์ เป็นต้น ดังนั้น คนฉลาดย่อมไม่ฝากชีวิตไว้กับมือถือ แต่ใช้สมองของเราเองเต็มศักยภาพ ด้วยวิธีการจำน้อยแต่ได้ความมาก คือการบันทึกย่อด้วยการทำเครื่องหมาย การบันทึกย่อด้วยการทำบันทึกสรุปแนวคิดหลักของแต่ละย่อหน้า แต่ละข้อความ หรือแต่ละเล่มเพื่อจะได้ไม่ต้องย้อนมาอ่านใหม่อีก และการสร้างแผนภูมิเป็นวิธีการบันทึกที่สั้นที่สุด ครอบคลุมเนื้อหาได้มากที่สุด จำง่ายที่สุด นั่นเอง

บันไดขั้นที่ 7 รู้จักขอความช่วยเหลือ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) การฟังตนเองก่อน 2) การฟังผู้อื่น และ 3) การค้นคว้าจากหนังสือ – อ่านเสริม ในส่วนของการฟังตนเองก่อนก็คือตัวคุณเอง ปรึกษาตนเองด้วยการคิดอย่างมีเหตุผลเสมอ และอย่าประมาท ซึ่งในด้านการอ่าน หากอ่านไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจ ก็ควรฝึกฝนตนเองตามวิธีการก่อนหน้านี้ หากจะปรึกษาตนเองในการอ่าน วิธีที่ดีที่สุดก็คือ “ตั้งคำถาม” ด้วย 5W 1H ประกอบด้วย 3 คำถาม คือ ฉันจะอ่านสิ่งนี้ไปเพื่ออะไร อ่านอะไร และจะอ่านวิธีใด ในส่วนของการฟังผู้อื่น ข้อสำคัญก็คือ อย่าอายที่จะพูดว่า ฉันไม่รู้ ฉันไม่เข้าใจ เพราะคนที่คิดว่าตัวฉลาด รอบรู้ เก่งที่สุดนั้น ที่จริงอาจเป็นคนที่มิโทษสมบัติตรงข้ามกับตัวคิดเสียมากกว่า คือ หลงตน อวดดี เหมือนกับชาลันถัว และที่ฟังสุดท้ายก็คือหนังสือ หรือใช้อินเทอร์เน็ตในการค้นคว้าด้วยก็ได้กับยุคปัจจุบัน

บันไดขั้นที่ 8 อ่านไม่เบื่อทุกวิชา ในส่วนนี้จะประกอบด้วย 1) พลังของการอ่าน 2) การนำความรู้ไปใช้ และ 3) การอ่าน อ่าน อ่าน ในส่วนนี้การอ่านตำราหลายวิชาล่วงหน้าก่อนเข้าห้องเรียนช่วยให้มีเวลาคิดโยงความสัมพันธ์ของแต่ละเรื่อง แต่ละวิชา ที่เรียกว่า บูรณาการ จึงเห็นภาพรวมของการเรียนทุกสาระสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา ครูควรสอนวิธีคิดแบบโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวและความรู้ต่าง ๆ กับชีวิตจริงและสิ่งรอบตัว และนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ถ้าอ่านเก่งแล้วจะรู้ว่า ทุกวิชา ทุกเรื่องราว มีความสัมพันธ์กัน การรู้วิชาต่าง ๆ ให้ดีพอจะช่วยเสริมความรู้ซึ่งกันและกันโดยอัตโนมัติ และช่วยให้เห็นหนทางที่จะนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในวิชาอื่น ๆ และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้ชัดเจนขึ้น

บันไดขั้นที่ 9 ชีวิตมีค่าและประสบความสำเร็จ ในส่วนนี้จะประกอบด้วย ตัวอย่างนักอ่านเก่งที่มีคุณค่าแก่ส่วนรวม โดยจะยกข้อความบางส่วนมาดังนี้ ของครูประทีป อึ้งทรงธรรม “การอ่านช่วยให้ฉันเห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ ความรู้นั้น

ได้มาหลายทาง การอ่านเป็นทางหนึ่งของการแสวงหาความรู้ การอ่านหนังสือที่มีความสำคัญต่อความนึกคิดของคนตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออกต่อเพื่อนมนุษย์ ดิฉันคิดอยู่เสมอว่า ความรู้หรือการศึกษาที่เรามีนั่นต้องมีมา และได้มาเพื่อการแบ่งปันกัน เอื้ออาทรต่อกัน จึงจะเรียกว่าผู้มีการศึกษา และอิทธิพลของการอ่านที่ทำให้ชีวิตของดิฉันจากเด็กสลัมเรียนจบแค่ประถม ๔ มาเป็นครูประทีป” ดังนั้น บุคคลที่ประสบความสำเร็จในอาชีพหรือในการทำงานอดิเรก เพราะว่าเขายินอ่าน รักการอ่าน อ่านทุกอย่างที่เห็นนั่นเอง

และส่วนท้ายของหนังสือผู้เขียนได้ให้ความรู้เรื่อง การอ่านจับใจความสำคัญและการอ่านเร็ว พร้อมกับแบบฝึกหัดและวิธีฝึกการอ่านให้ทำประกอบด้วย บทสรุปสุดท้ายที่ได้จากการอ่านหนังสือ การอ่านให้แก่นั่น ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ ในด้านการอ่าน จากผู้เขียนที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์อย่างมากในการพัฒนาสมรรถภาพการอ่านสำหรับประชาชนในประเทศไทยเกือบทุกกลุ่มตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปจนถึงในระดับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นการช่วยในการพัฒนาและวิธีการอ่านที่ถูกต้องตามบันไดของการอ่าน 9 ขั้นที่ผู้เขียนได้เขียนรายละเอียดไว้ในหนังสือเล่มนี้ อันจะเป็นการช่วยปูพื้นฐานของการอ่านไปสู่การคิดวิเคราะห์ การมองในภาพรวม การบูรณาการในเรื่องราวต่าง ๆ ไปสู่การคิดเป็นและเป็นระบบในการประยุกต์ใช้ประโยชน์จากความรู้ที่ได้ ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาของประชาชนในประเทศอย่างยั่งยืน